

OBSERVATION
UDC 616-084:331.96

ZNAČENJE MEDICINSKE OBRADJE POPULACIJE ADOLESCENATA PRIJE IZBORA ŽELJENOG ZANIMANJA

MARKO MUSTAČ I STJEPAN
BARBARIĆ

Dom zdravlja Zadar, Hrvatski zavod za
zdravstveno osiguranje, Područni ured
Zadar

Primljeno 6. listopada 1995.

U doba adolescencije posebna pozornost posvećuje se mladima u svezi s izborom budućeg zanimanja. Cilj ovog rada bio je ispitati zdravstveno stanje u adolescenata seoske populacije zadarske regije, saznati u kojim zanimanjima se žele obučavati te utvrditi moguće medicinske smetnje koje bi bile kontraindikacije za željena zanimanja.

Metodama medicine profesionalne orijentacije medicinske smetnje utvrđene su u ukupno 30% ispitanika. Od ukupno 668 pregledanih učenika 68 učenika imalo je relativne, a 24 učenika apsolutne kontraindikacije za željeno zanimanje. Najviše učenika imalo je smetnje vida (39%) i lokomotorne smetnje (31%). Najviše kontraindikacija uočeno je među učenicima koji su odabrali obrtnička, strojarska i prometna zanimanja. Zaključeno je da bi u okviru medicine profesionalne orijentacije trebalo pregledati sve učenike sa zdravstvenim smetnjama kao i učenike koji će se obučavati za zanimanja s posebnim uvjetima rada, da bi se utvrdile medicinske kontraindikacije i savjetovalo ispitanicima najprikladnije zanimanje.

Ključne riječi:
kontraindikacije za željeno zanimanje, medicinske
indikacije, profesionalna orijentacija

U doba adolescencije posebna pozornost poklanja se mladima glede izbora zanimanja. Svaki adolescent obilježen je svojom ekološkom, socijalnom i obiteljskom sredinom koje, uz niz drugih utjecaja, imaju i određeni učinak na zdravlje i na izbor zanimanja (1-2). Liječnik-specijalist medicine rada koji radi u medicini

profesionalne orijentacije, nakon prikupljenih svih relevantnih morfoloških, fizioloških i kliničkih podataka te imajući u vidu sociološke, motivacijske i ekonomske pokazatelje, daje ocjenu zdravstvenoga stanja, utvrđuje medicinske indikacije i kontraindikacije za željeno zanimanje i, u skladu s nalazom savjetuje učeniku najprikladnije zanimanje.

Cilj ovog rada bio je ispitati zdravstveno stanje adolescenata seoske populacije zadarske regije, saznati za koja se zanimanja ti učenici žele obučavati, te utvrditi bolest, odnosno smetnju koja predstavlja relativnu ili apsolutnu kontraindikaciju za željeno zanimanje

ISPITANICI I METODE

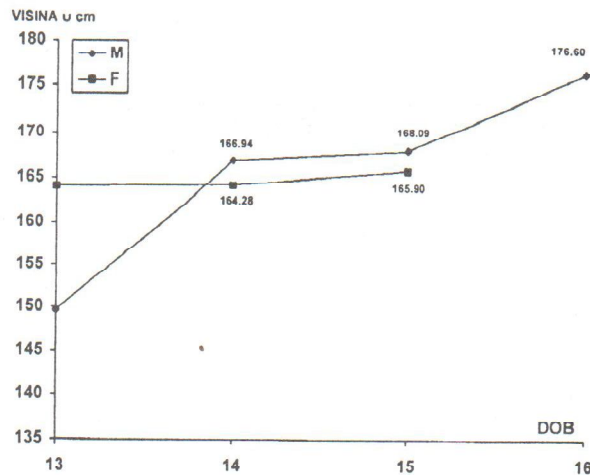
Ispitivani uzorak se sastojao od 326 djevojčica i 342 dječaka u dobi od 13 do 16 godina, koji su stalno nastanjeni na otocima, u priobalju ili u kopnenom dijelu zadarskog zaleđa. Sva su ispitivanja obavljena u ambulanti za medicinu profesionalne orijentacije u Zadru. U propisani karton upisivani su podaci o željenom zanimanju, opći podaci, rezultati antropometrijskih mjerenja te funkcionalni i klinički nalazi (3-7). Medicinske indikacije i kontraindikacije za željeno zanimanje postavljene su uporabom medicinskih rešetki, monografijama o zanimanjima, pravilnicima o poslovima s posebnim uvjetima rada i drugim odgovarajućim referencijama u medicini profesionalne orijentacije (8-12).

REZULTATI I RASPRAVA

Na tablici 1. prikazan je uzorak pregledanih učenika s obzirom na spol i dob. Skupina je bila ujednačena u pogledu spola. Najviše je ispitanika obaju spolova bilo u dobi od 14 godina, što je i razumljivo, jer se u toj dobi završava osnovno školovanje, a najmanje je učenika bilo u dobi od 16 godina.

Tablica 1. Uzorak ispitanika s obzirom na dob i spol

Spol	Dob				Σn
	13	14	15	16	
M	76	237	24	5	342
Ž	91	214	20	1	326
Σn	167	451	44	6	668



Slika. Grafički prikaz prosječne visine pregledanih učenika obaju spolova

Na slici je prikazana visina ispitanika s obzirom na dob i spol. Za žensku populaciju adolescenata vidljivo je da rast završava u dobi između 13 i 14 godina. U muškoj populaciji uočljiva su dva skoka rasta: prvi u dobi između 13 i 14 i drugi između 15 i 16 godina, što je potvrđeno u literaturi (13-17).

Tablica 2. prikazuje epidemiološku razdiobu zdravstvenih poremećaja, prema željenim zanimanjima ispitanika i utvrđene medicinske kontraindikacije za ta zanimanja. U ukupnoj populaciji (n=668) bilo je 198 (30%) ispitanika sa zdravstvenim smetnjama. Problem je kako otkriti te učenike u trijažnom postupku za preglede u okviru medicine profesionalne orijentacije. Pouzdano znamo da dio bolesnih učenika ne traži pomoć u medicini profesionalne orijentacije, dio ih slabo uočava svoju bolest s obzirom na izbor zvanja, a ni nastavnici često ne poznaju zdravstvene teškoće svojih učenika.

Od ukupnog broja pregledanika sa zdravstvenim smetnjama 91 učenik (14%) nije respektirao svoje zdravstveno stanje pri usmjeravanju, tj. 68 (10%) učenika imalo je relativnu kontraindikaciju, a 23 (3%) apsolutnu kontraindikaciju za željeno zanimanje. To znači da bi se ti učenici obučavali za zanimanje koje poslije ne bi mogli obavljati zbog zdravstvenih smetnji. Ako se uzmu u obzir trajanje i troškovi školovanja, lako se može izračunati koliko društvo stoji takva naukovanja za neodgovarajuća zanimanja.

Što se tiče rasprostranjenosti utvrđenih smetnji vidljivo je da je 31% učenika imalo smetnje lokomotornog aparata, ukupno 39% ispitanika imalo je smetnje vida i raspoznavanja boja, dok su se ostale smetnje kretale između 2 i 8%. Na temelju tih podataka, kao i na temelju praćenja učenika, može se reći da oni ili nisu bili svjesni svojih nedostataka ili im je bilo nepoznato značenje njihovih smetnji za rad pri zanimanju za koje su se željeli obučavati. Stoga se preporučuje

Tablica 2. Adolescenti prema željenom zanimanju i kontraindikacije

Zanimanja	n	Medicinske ainetnje										Σ Bolesti	% bolesnih
		Loko- motorne	Plućne	Krovišne	Želučano crijevne urološke	Neuro- loške	Dermato- loške	Endokri- ološke	Vid	Raspo- znavanje boja	Sluh govor		
Pomorska	38	2/2	-	-	1/1	-	-	-	1/-1	3/3	-	7/6/1	18
Vozači	9	-	-	-	-	-	-	-	1/-1	1/-1	-	2/-2	22
Obrtnička	81	11/8/3	-	-	1/1	1/-1	3/1/2	1/-1	13/8/2	1/1	4/3/2	35/22/11	43
Strojarska	99	8/2	1/1	3/2	-	1/1	3	-	9/9/3	4/2	3/1	32/15/3	32
Električarska	40	7/1	-	-	-	1/1	-	-	2/2	2/2/1	1	13/6/1	32
Tekstilna	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1/-1	1/-1	100
Pojoprivredna	2	-	1/1	-	-	-	-	1/1	-	-	-	2/2	100
Medicinska	17	3/-2	-	-	-	-	-	-	3/1	-	-	6/1/2	35
Ugostiteljska	58	1/1	1/1	2/1	-	1/-1	1	-	5/1	5/2	-	16/6/1	27
Ekonomska	151	12/1	1	1	2	1	5/1	5/1	6	3/1	2	35/4	23
Gimnazija	92	1/1	2	2/1	-	-	1/1	-	6/-1	1	1/1	24/4/1	26
Neodlučni	79	7	1/1	-	-	-	2	-	13/1	1	-	24/2	30
Σ N	668	62/16/5	7/4	94	4/2	5/1/2	153/2	4/2/1	59/19/8	21/1/1/2	12/5/3	198/68/23	3010/3
% bolesti		31	4	5	2	3	8	2	28	11	6	100	

* Prvi broj označava ukupan broj bolesnih, drugi broj označava broj ispitanika s relativnom kontraindikacijom a treći je broj ispitanika s apsolutnom kontraindikacijom za željeno zanimanje.

već u osnovnim školama napraviti programe učinkovitog zdravstvenog prosvjedičivanja adolescenata za potrebe izbora zanimanja. S obzirom na razdiobu bolesti po zanimanjima, najviše kontraindikacija imali su učenici koji odabiru obrtnička, zatim strojarska i prometna zanimanja. Također je značajan broj neodlučnih učenika koji su imali utvrđene zdravstvene smetnje. Smatramo da bi sve skupine učenika prije upisa trebalo medicinski obraditi, jer u zdravstvenom pogledu ta zanimanja spadaju pretežito u tzv. zanimanja s posebnim uvjetima rada.

ZAKLJUČAK

Preporučili bismo:

- Metodologijom medicine profesionalne orijentacije obraditi sve učenike osmih razreda koji imaju zdravstvene smetnje i pomoći im stručnim savjetovanjem pri upisu u školu za odgovarajuće zanimanje;
- Pregledati sve učenike koji će se obučavati za tzv. zanimanja s posebnim uvjetima rada, kao i sve neodlučne učenike, utvrditi medicinske kontraindikacije i savjetovati svim učenicima najprikladnija zanimanja.

LITERATURA

1. Wolanski N. Ecological aspects of the growth and development of man. *Coll Antropol* 1988;12:7-22.
2. Hiernaux J. Heredity and environment: their influence on human morphology. A comparison of two independent lines of study. *Am J Phys Antropol* 1963;21:575-89.
3. Maver H, Rudan P, Tarbuk D. Praktikum biološke antropologije - Morfološka i funkcionalna antropometrija. RSSIZZ Hrvatske i Sekcija za biološku antropologiju ZLH Zagreb: 1984.
4. Weiner JS, Lourie JA. Human biology a guide to field methods. Edinbourg, Blackwell Scientific Publications, Oxford: 1969.
5. Vukadinović Đ. Metode i tehnike rada u medicini profesionalne orijentacije. RSIZ za za-
pošljavanje, Zagreb: 1971.
6. Vukadinović Đ, Janicki A, Matoc F, Mustać M, Szany N. Komparativna analiza medicinskih kartona u MPO sa stajališta bržeg i potpunijeg registriranja zdravstvenih i ekosocioloških podataka. U: Vukadinović Đ, ur. *Medicina školske i profesionalne orijentacije*. Zagreb: RSIZZ Hrvatske, 1980:123-41.
7. Mustać M. Antropometrijske i funkcionalne osobine adolescenata (Disertacija). Sveučilište u Zagrebu, 1990.
8. Bonnardel RJ, Laugier H. Grilles pour l'orientation et la selection professionnelle. *Travail human*, Paris: 1974.
9. Hanman B. Physical capacities and job placement. Stockholm: Nordisk Rotogravyr, 1951.
10. Permentier-Beloux M. *Medecine d'orientation scolaire et professionnelle*. Paris: Masson et Cie, 1974.

11. Courtoux C. Modelle d utilisation d' un parametre physiologique pour decrire un poste de travail. Arch Mal Prof 1976;37:166-9.
12. Mustać M. Značenje kliničkih pregleda u medicini profesionalne orijentacije. Med Jad 1993;23:229-38.
13. Pravilnik o utvrđivanju uvjeta zdravstvene sposobnosti članova posade pomorskih brodova i brodova unutarnje plovidbe. Narodne novine 1983;9:1-5.
14. Tanner JM. Growth at adolescence. Oxford: Blackwell Scientific Publications, 1962.
15. Prokopec M, Dutkova L. Assessment of children s growth. Coll Antropol 1988;12:109-20.
16. Sheldon WH, Tucker WB. The varieties of human physique. New York: Harpers, 1940.
17. Prebeg Ž. Seasonal variations of menarche in school girls in Croatia. Coll Antropol 1985;9:201-7.

Summary

THE IMPORTANCE OF MEDICAL CHECK-UP OF THE ADOLESCENT POPULATION IN VOCATIONAL GUIDANCE

An investigation was carried out among the rural adolescent population in the Zadar region. The objective was to examine their health status, to gain information about occupations they wish to be trained for and to find out whether there are any medical contraindications in respect to those occupations. Using methods of vocational guidance medicine health disorders were found to be present in 30% of the examined adolescents. Of a total of 668 examinees 68 had relative and 24 absolute contraindications to the desired occupation. The commonest impairments were those of vision (39%) and the locomotor system (31%). The greatest number of contraindications was established among the examinees who wanted to become craftsmen, mechanics or traffic officers. It is concluded that all adolescents with health disorders and all those wanting to be trained for specific occupations should undergo a medical examination in addition to a vocational guidance interview so that possible medical contraindications could be detected and professional advice given as to the choice of the most appropriate occupation.

Key terms:

contraindications to the choice of occupation, medical indications, vocational guidance

Requests for reprints:

Dr. Marko Mustać
Franje Petrića 10c
23000 Zadar